

3. Про захист прав споживачів [Текст]: Закон України 12.05.1991 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
4. Про туризм [Текст]: Закон України від 15.09.1995 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.
5. Гостюк В. І. Договірне регулювання відносин у сфері надання туристичних послуг [Текст] / В. І. Гостюк // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 1. – С.163-168.
6. Яворський Р.І. Договір про надання туристичних послуг [Текст]: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Яворський Р.І.; НАН України, Ін-т держави і права ім.В.М. Корецького. – К., 2015. – 19 с.
7. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56498625>. – Назва з екрана.
8. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58130886>. – Назва з екрана.

Ю. О. Шолудько

студ. III курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: ст. викл. В. А. Завертнєва-Ярошенко

СПІВІДНОШЕННЯ МАЙНОВИХ І НЕМАЙНОВИХ БЛАГ ЯК ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Відомо, що поняття об'єкта цивільного права є одним з найбільш дискусійних у юридичній літературі. Велика кількість теоретичних уявлень про нього важко узгоджуються між собою та ускладнюють не тільки розкриття змісту цього поняття, а й визначення специфіки механізму правового регулювання відносин, що виникають стосовно тих чи інших благ. Адже, як зазначають окремі вчені, механізм правового регулювання цивільних відносин перебуває у прямій залежності від характеристики, властивостей об'єктів цивільного права

З огляду на це будь-які теоретичні дослідження природи, властивостей тих чи інших об'єктів цивільного права, визначення їх місця у системі об'єктів цивільного права є актуальними.

Попри те, що в теорії цивільного права об'єктам майнових та особистих немайнових правовідносин неодноразово приділялась увага, аналіз сучасних досліджень вказує на необхідність деяких уточнень щодо їх місця у системі об'єктів цивільного права. Це дозволить, шляхом підведення їх під найближчий рід та виокремлення видових відмінностей, установити сутність цих благ та їх істотні ознаки.

Метою статті є дослідження та характеристика майнових та немайнових благ, як об'єктів цивільного права України.

Законодавець, позначаючи види об'єктів, використовує саме терміни «матеріальні» та «нематеріальні», а не «майнові» та «немайнові» блага. За такого підходу речі та майнові права виявляються в різних видових категоріях об'єктів (матеріальній та нематеріальній). Зважаючи на те, що майновий характер блага означає можливість його адекватної грошової оцінки, за критерієм матовості вказана сукупність явищ розподілялася б інакше, – майнові права виявилися б в одному видовому переліку з речами.

До нематеріальних об'єктів належить більш різноманітна сукупність: майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, інші нематеріальні блага. В цій сукупності можна виділити два підвиди об'єктів: майнові (майнові права, результати робіт, послуги) та немайнові (інформація, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інші нематеріальні блага, в тому числі особисті немайнові блага).

Для цивільного права має значення поділ системи об'єктів за критерієм «матеріальності», оскільки він дозволяє визначити, на які з них можливо поширити режим речей і застосовувати класичні правові конструкції речового та зобов'язального права. Диференціація ж об'єктів за критерієм «майновості» слугує окресленню кола тих благ, які наділені ознаками оборотоздатності. Завершеність структуризації системи об'єктів вимагає використання обох цих критеріїв. В той же час, важливим є питання, який критерій буде покладено в основу видового поділу, а який – в основу поділу на підвиди.

Нематеріальні блага є поіменованим у главі 15 ЦК України видом об'єктів цивільних прав. І хоча перелік елементів виду не є вичерпним, чітко визначено групи (різновиди) об'єктів, які належать до нематеріальних благ. Це: 1) результати інтелектуальної, творчої діяльності та інші об'єкти права інтелектуальної власності; 2) інформація; 3) особисті немайнові блага [1].

Внаслідок поділу за цим критерієм система об'єктів цивільних правовідносин може бути представлена в такому вигляді: майнові об'єкти (можуть бути адекватно оцінені в грошах) та немайнові об'єкти (не мають еквівалентної грошової оцінки: особисті немайнові блага, інформація, результати інтелектуальної діяльності); немайнові об'єкти є нематеріальними; майнові об'єкти поділяються на майнові матеріальні (речі) та майнові нематеріальні (майнові

права, роботи, послуги); майнові матеріальні входять до складу майна; майнові нематеріальні об'єкти поділяються на: а) такі, що входять до складу майна; б) такі, що не входять до складу майна (роботи і послуги). Приналежність того чи іншого блага до певного сектору в системі об'єктів не визначає характер прав, які можуть виникати щодо нього; це визначається специфікою кожного окремо взятого елемента (об'єкта) [2].

Нематеріальними благами є тільки ті об'єкти, які належать до об'єктів інтелектуальної власності, інформації чи особистих немайнових благ. Вони не належать до предметів матеріального світу. Лише для нематеріальних благ характерна відсутність матеріальної (фізичної) субстанції. Об'єкти, які не входять до групи нематеріальних благ, відповідно до правил дихотомії, необхідно відносити до матеріальних благ. Об'єкти особистих немайнових правовідносин, до яких входять особисті немайнові блага та інформація, є нематеріальними благами, а отже, не належать до предметів матеріального світу, не мають матеріальної (фізичної) субстанції.

У юридичній літературі одні дослідники об'єкти особистих немайнових правовідносин відносять до немайнових благ, використовуючи щодо них словосполучення «нематеріальні блага» та «немайнові блага» як синонімічні]. Інші звертають увагу на відмінність понять «нематеріальні блага» та «немайнові блага», що не дозволяє ототожнювати та використовувати наведені словосполучення як синонімічні [3, с.95].

Немайновими вважаються ті об'єкти, які не можуть бути оцінені у грошовому еквіваленті, ті, що не можуть розглядатися як майно, не здатні бути об'єктом майнового права. Відповідно, майнові – це ті, які можуть оцінюватися у грошовому еквіваленті й здатні бути об'єктом майнового права. Отже, ця класифікація базується на економічному критерії – здатність того чи іншого блага оцінюватися у грошовому еквіваленті, розглядатися як майно, що може фігурувати в цивільному обороті. Матеріальна чи нематеріальна природа (сутність) об'єктів у цьому разі не враховується. Особливістю нематеріальних благ є відсутність у них майнового, економічного змісту. Виходячи з того, що нематеріальні блага в більшості своїй належать до духовної сфери, допускається подвійне розуміння цієї особливості: неможливість речового втілення блага, відсутність майнового еквівалента; неможливість точно оцінити певне благо грошима. Деякі автори в якості однієї з ознак нематеріальних благ вказують їх самостійну цінність, тобто їх незамінність для суб'єкта [4, с. 28].

Проведене дослідження дозволяє дійти висновку про значення для цивільного права поділу системи об'єктів за критерієм «матеріальності», оскільки це дозволяє визначити, на які з них можливо поширити режим речей і застосовувати класичні правові конструкції речового та зобов'язального права.

Таким чином, система об'єктів цивільних правовідносин може бути представлена в такому вигляді: майнові об'єкти (можуть бути адекватно оцінені в грошах) та немайнові об'єкти (не мають еквівалентної грошової оцінки).

Нематеріальними благами є тільки ті об'єкти, які належать до об'єктів інтелектуальної власності, інформації чи особистих немайнових благ. Вони не належать до предметів матеріального світу. Особистісний характер в якості ознаки даних благ слід розуміти тільки в контексті їх невіддільності, неможливості існування у відриві від суб'єкта без його згоди. Майнові блага, як відомо, не мають безпосереднього зв'язку з особистістю і можуть існувати окремо від неї. Крім того, особливістю нематеріальних благ, що суттєво відрізняє ці блага від матеріальних, є відсутність у них майнового, економічного змісту.

Список використаної літератури

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Шимон С.І. Майнові права в системі об'єктів цивільних правовідносин та цивільного обороту [Електронний ресурс] / С. І. Шимон // Форум права – 2011. – № 4. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/llscitco.pdf>. – Назва з екрана.
3. Слипченко С.О. Місце об'єктів особистих немайнових правовідносин у системі об'єктів цивільного права [Текст] / С.О Слипченко // Право і суспільство. – 2013. – № 6-2 – С. 92-97.
4. Давидова Н. О. Особисті немайнові права [Текст]: Навч. посіб. / Н. О. Давидова. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 160 с.

А. В. Юренко

студ. V курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. В. В. Валах

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «МОРАЛЬНА ШКОДА» У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Реалізація права на відшкодування моральної шкоди порізнному вбачається як науковцями, так і практиками. Так, відсутність легального визначення немайнової (моральної) шкоди спричи-